

Sortir de mare

Elena Crespi i Asensio

Fragmento

1

Introducció

Tens a les mans unes pàgines escrites amb molta il·lusió, i per això et vull donar les gràcies que siguis aquí. Jo soc l'Elena i, a més de ser psicòloga i sexòloga, treballo en el món de les maternitats i tinc molt presents les diversitats que hi trobem. L'aprenentatge del feminisme m'acompanya en la meva aventura professional i personal.

També soc mare de dues criatures que no paren quietes. Han vingut a la meva vida per ensenyar-me moltes coses. És fascinant veure com aprenen i com es van convertint en persones autònomes a poc a poc. Viure l'experiència de maternar ha capgirat molts elements del meu dia a dia i m'ha fet obrir més els ulls davant les desigualtats que hi ha a la nostra societat. Cada dia aprenc a ser-ne una mica més conscient.

Amb aquest llibre et vull proposar que t'endinsis en un món on puguis veure una mica de la teva història. Segurament no encaixaràs en tot el que he escrit, però és possible que algunes coses et siguin familiars.

Des d'on es construeix aquest llibre? Des de la inclusió. I per què? Perquè pretenc abraçar les diverses maneres de criar i també fer palesa la diversitat de persones que passem per aquesta experiència.

Que el llibre aspiri a ser al màxim d'inclusiu no vol dir que potser en algun moment no en sigui prou. Cada dia n'aprenc una mica, per tant espero que em comprenguis i que tinguis una mica de paciència si trobes que hi ha alguna cosa que hauria pogut exposar d'una manera més inclusiva i representativa.

En aquest llibre trobaràs referències i al·lusions a diverses professionals que m'acompanyen en l'exercici de la professió i a qui admiro. La majoria les conec personalment, i a algunes m'hi he acostat per mitjà dels seus llibres i de diverses expressions comunicatives. Amb això vull dir que no puc responsabilitzar-me de totes les opinions que difonen. Pel que fa a la meva direcció ideològica, sempre intento rodejar-me de feministes, antiracistes, anticapacitistes, de persones que no siguin ni classistes ni LGBTIQA-fòbiques, etcètera. Ara bé, no puc assegurar que totes les persones que he citat estiguin en totes aquestes lluites.

Et vull donar la benvinguda a aquesta aventura. Escriure aquestes pàgines ha estat això, una aventura. He tingut moments de revelació, moments d'eufòria i també de gran inseguretat per la responsabilitat que representava. Però, per damunt de tot, m'ho he passat molt bé. Espero que tu també en gaudeixis i que aprenguis llegint.

2

Què vol dir *maternar*?

La paraula *maternar* no surt al diccionari. En un primer moment, m'escandalitzo i penso que tot el que té a veure amb la maternitat, amb les dones, amb les persones que tenim la capacitat de gestar, no és prou important perquè hi hagi una paraula que reculli la grandesa de l'experiència. Això i, segurament també, que els diccionaris i les paraules que hi podem trobar els han inventat els *homes* —i, quan dic homes, em refereixo a l'estereotip d'home cisgènere, blanc, de classe mitjana-alta, amb estudis, d'edat adulta i totes les seves capacitats mentals intactes, en principi.

Llavors penso: «Crespi, busca la paraula *paternar*, a veure què passa!». I tampoc la trobo al diccionari. I crec que, segurament, no existeix per motius diferents. Perquè maternar i paternar, des de la perspectiva de l'educació patriarcal que hem rebut, no són el mateix.

Continuo buscant definicions no oficials per internet i confirmo el que sospitava. La maternitat es relaciona amb el vincle, amb els llaços afectius, amb les cures; és l'empatia i la comprensió de la canalla, és la protecció, l'aliment, la seguretat emocional. I paternar es vincula amb la corresponsabilitat, amb tenir més presència a la vida de la mainada. I prou. I prou? Doncs no hauria de ser així, encara que ja sospitava que tot plegat aniria per aquí, perquè donem per fet que maternar és una cosa que ja ve implícita en el fet de ser dona. A una dona li pressuposem totes aquestes qualitats: ser més empàtica, comprensiva, amorosa, saber donar suport i protecció a la canalla. En canvi, dels homes no s'espera tot això: si hi són més presents o es «corresponsabilitzen» en la criança, es considera que amb això ja n'hi ha prou. Certament, la societat no és gaire exigent en la corresponsabilitat que es demana als pares de les criatures.

Per tant, ens trobem que maternar i paternar viuen en desequilibri, sobretot si tenim en compte que ens han educat en un model masclista on es dona per fet que tothom és cisheterosexual (*cis* significa cisgènere: és a dir, que estàs d'acord amb el gènere que t'han assignat en néixer, i *heterosexual* significa que sents atracció sexoafectiva per persones que no són del teu gènere).

En alguns espais d'aquest llibre utilitzaré la paraula *mapaternar*. I no la utilitzaré en el sentit que totes les famílies han de tenir mare i pare, sinó pensant que les persones responsables de la criança poden ser tant mares

com pares. No he trobat, encara, cap concepte que sigui més inclusiu i que també incorpori les persones no binàries i d'altres realitats familiars. De totes maneres, al llarg del llibre faré servir diferents fórmules per buscar un vocabulari més inclusiu. La meva idea és que totes les persones que llegeixin aquest llibre, en algun moment o altre, s'hi sentin representades.

EL QUE T'HAVIEN DIT QUE VOLIA DIR MATERNAR

En aquest llibre no pretenc només explicar-te coses. Quan jo escric alguna cosa se'm fa impossible no tenir en compte, d'alguna manera o altra, la teva opinió. La vostra opinió. És per això que he fet dues coses que, per a mi, són importants. D'una banda, recopilar experiències diverses a través d'estudis, d'altres llibres i de les vivències de les persones que tinc al meu voltant, de manera més o menys directa.

I de l'altra, animar-te a fer un treball d'introspecció que et permeti recordar i reflexionar per veure què has après de l'experiència, en cas que l'hagis viscut, i com voldries que fos si mai arribes a tenir criatures a prop.

Abans que t'endinsis en la lectura d'aquestes pàgines, m'agradaria que pensessis quins aprenentatges has tingut sobre la maternitat i quina idea t'havies creat de l'experiència de gestar, parir i criar. Que recordessis quins missatges vas rebre quan eres una criatura petita i també els que reps a dia d'avui. I no em refereixo només als missatges directes, també vull que tinguis presents els que t'arriben més camuflats. Els pots identificar?

Creus que totes les persones rebem els mateixos missatges sobre el tema de la maternitat? Hi ha diferència en funció del gènere que t'assignen, segons si t'eduquen per ser una noia o per ser un noi? Abans de tirar endavant,